

Športové právo

Sports law

JUDr. Peter Csicsay, LL.M.

Paneurópska vysoká škola, Fakulta práva, Ústav súkromného práva

Anotácia

Témou odborného článku je problematika športového práva ako samostatného právneho odvetvia, v kontexte jeho existencie prípadne neexistencie na základe rozboru predpisov, noriem a právnych odvetví z pohľadu vedy o teórie práva v slovenskom právnom prostredí.

Anotation

The topic of the article is the issue of sports law as a separate legal branch, in the context of its existence or non-existence, based on the analysis of regulations, laws and legal branches from the point of view of the theory of law in the Slovak legal environment.

Kľúčové slová

Športové právo, odvetvie práva, právne predpisy, teória práva

Key words

sports law, legal branch, regulations, theory of law

Úvod

Problematikou športového práva, práva v športe ako samostatným právnym odvetvím sa zaoberala široká odborná verejnosť. V odborných kruhoch je stále táto otázka rozporuplná a diskutovaná. Názorová nejednotnosť preto stále otvára priestor pre diskusiu a možno aj prehodnotenie pohľadu na túto oblasť.

Prijatím zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o športe“) by sa dalo totiž povedať, že sa zmenilo postavenie športu v slovenskom právnom poriadku. Takisto narastajúci počet rozhodnutí súdov ale aj neutíchajúci záujem Európskej únie o túto oblasť nás núti neustále otvárať a vracieť sa k tejto téme.

Zámerom tohto článku preto bude potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu športového práva a to z pohľadu teórie práva, či sa jedná o samostatné právne odvetvie a potvrdiť alebo vyvrátiť jednotlivé názory, ktoré sa vyskytujú v slovenských podmienkach, na samostatnosť športového práva.

I. K existencii športového práva

Šport patrí medzi obľúbené činnosti takmer všetkých ľudí. V dnešnej dobe popularizácie zdravého životného štýlu a kultúry cvičenia a pohybu spolu s nárastom administratívnych pracovných pozícií a poklesom fyzickej práce, sa stáva neoddeliteľnou súčasťou našich životov. Samozrejme, že za týmto nárastom je ľahšia prístupnosť k športu, ale v prvom rade je výsledkom väčšieho záujmu a profesionalizácie športu na tej najvyššej úrovni. V posledných rokoch sa vďaka zvýšenému záujmu

a javmi s tým súvisiacimi, šport stáva jednou z najrýchlejšie rastúcich oblastí, ak rovno nemôžeme tvrdiť, že odvetvím priemyslu.

Pochopiteľne výsledkom tohto bolo, že športové vzťahy nadobudli obchodný charakter. S profesionalizáciou a obchodným charakterom vzťahov, ktoré boli neskôr ovplyvnené aj medzinárodným prvkom vytvorením nadnárodných športových súťaží, je úzko spojená, ako následok, potreba regulácie týchto vzťahov. Zjednodušene je možné povedať, že čím viac sa postupne šport stával profesiou, tým viac sa objavovala potreba upraviť rôzne okruhy vzťahov, ktoré súvisia so športovou činnosťou.

Na základe práve tejto potreby sa kreovali športové organizácie v jednotlivých športových oblastiach. Najprv na národnej úrovni a neskôr na medzinárodnej úrovni. Tieto športové organizácie upravovali a dodnes aj upravujú vzťahy, ktoré vznikajú pri športovej činnosti. Avšak nárast súdnych prípadov, v ktorých sa špecializovaní advokáti snažili sudcov presvedčiť o možnosti a zároveň vhodnosti formulovania právnych pravidiel vo vzťahu k športovej činnosti^[1], znamenal akúsi prvotnú ideu zaoberať sa právnymi vzťahmi pri športovej činnosti a možnosti formulovať aj vznik športového práva ako samostatného právneho odvetvia.

Športové právo ako samostatné odvetvie

Športové právo ako samostatné odvetvie, odbor či okruh práva je veľmi diskutovaná otázka. Ako uvádza autor Maisner, športové právo je možné definovať ako právny odbor, ktorý reguluje alebo sa priamo vzťahuje k športu ako k odboru ľudskej činnosti. Všeobecne sa považuje, pokiaľ je ho vôbec možné považovať za samostatný právny odbor, za pomerne nový odbor práva. Nie je to tiež disciplína čisto súkromnoprávna. Jediným jednotiacim prvkom je práve špecifická činnosť, ktorou je šport.^[2] Je možné z jeho opatrnej formulácie postrehnúť, že otázka samostatnosti športového práva je komplikovaná a samotná odborná verejnosť si je vedomá jej nejednoznačnosťou. Táto otázka je dokonca v odbornej diskusii polarizujúca.

Právne odvetvie z pohľadu teórie práva

Pod tento pojem patrí široký okruh vzťahov, ktoré súvisia so športovou činnosťou. Televízne práva, rast významu športových zväzov a nimi vydávaných pravidiel a arbitrážnych orgánov, otázky pracovnoprávných alebo podobných vzťahov hráčov a klubov, reklama, marketing, zodpovednosť za škodu, vplyv práva EÚ, doping,^[3] ale aj hospodárska súťaž, či zdanenie odmien športovcov, to všetko sú otázky, ktoré sa pod tento pojem podriaďujú alebo presnejšie povedané, tvoria ucelený okruh otázok súvisiacich so športovou činnosťou. Na základe jeho širokého prierezu je možné vidieť, že zasahuje do viacerých oblastí práva.

Zo základnej klasifikácie systému práva vychádzajúcej z metód právnej regulácie sa právo delí na verejné a súkromné. Rozdelenie práva na verejné a súkromné je vyjadrením odlišného charakteru súkromnoprávných a verejnoprávných vzťahov, teda rozličnou metódou právnej regulácie^[4]. Metóda právnej regulácie charakterizuje spôsob regulácie, zvolený pri právnej úprave konkrétnych spoločenských vzťahov k dosiahnutiu sledovaného cieľa. Jedná sa teda o špecifický spôsob právnej regulácie, vyjadrujúcu povahu a mieru pôsobenia alebo účasti subjektov právneho vzťahu na formovanie jeho obsahu.^[5] Z tejto charakteristiky nám vyplýva, že prípadné športové právo má presah medzi jednotlivými systémami. Problematika športovej činnosti totiž súvisí s finančným právom,

trestným právom a pracovným právom ako právom verejným, tak samozrejme súvisí aj s právom súkromným, či už s občianskym alebo obchodným právom. Je možné konštatovať, že z hľadiska tohto delenia, by bolo možné uvažovať nad možnosťou zaradiť športové právo do skupiny zmiešanej povahy obsahujúcej verejnoprávne aj súkromnoprávne aspekty, za predpokladu, že by sme ho považovali za samostatné odvetvie.

Vzhľadom na to, že univerzálne definovanie právneho odvetvia ako takého neexistuje, je preto potrebné vychádzať z teoretickej definície jednotlivých právnych odvetví. Ak chceme nájsť podstatný teoretický základ, z ktorého možno vychádzať pri definovaní právneho odvetvia ako takého, musíme ho abstrahovať z definície jednotlivých právnych odvetví uvedených nielen v právnych normách daného právneho odvetvia, ale aj z odborných publikácií venujúcich konkrétnemu právnemu odvetviu.^[6] Problematika jednotlivých právnych odvetví vychádza z vyjadrenia predovšetkým odlišnosti charakteru upravovaných spoločenských vzťahov, teda z predmetu právnej úpravy. Ako nás učí teória práva, k tomuto základnému kritériu pristupuje aj vyššie spomenutá metóda právnej regulácie. Predmetom právnej regulácie konkrétného právneho odvetvia je skupina spoločenských vzťahov, spojených určitou spoločnou charakteristikou, ktorú možno zároveň odlišiť od spoločenských vzťahov upravených inými právnymi odvetviami.^[7] Z tejto charakteristiky nám vyplýva, že v prípade ak by sme chceli považovať športové právo za samostatné právne odvetvie, musíme identifikovať skupinu spoločenských vzťahov spojených s určitou spoločnou charakteristikou.

Touto spoločnou charakteristikou by bolo možné označiť športovú činnosť. Tu však narážame na pojem šport a jeho vymedzenie. O túto úlohu sa už pokúsili mnohí, a ako poznamenáva autor Čorba, nemožno povedať, že by boli úspešní, pretože vymedziť tak široký pojem ako je šport a zachytiť pritom všetky jeho znaky, tak aby ho odlišovali od iných ľudských činností je veľmi problematické, dokonca možno povedať, že nemožné^[8]. Má určité charakteristické znaky, ktoré by sa dalo povedať, že ho definujú, ale na jeho zakotvenie do legislatívy to nie je potrebné. „Všeobecne se společnost shoduje na následujících charakteristikách sportu: dobrovolnost výkonu sportovní činnosti; tělesná aktivita a pohyb; soutěživost a dosahování co nejlepších výsledků, vymezení hranic sportu sportovními pravidly, zastřešující instituce daného sportovního odvětví, prvek tradice a akceptace jednotlivých sportů v daném státě.“ Vzhľadom na to, že šport je možné rozdeliť na dve oblasti, a to šport amatérsky a profesionálny, je taktiež potom možné konštatovať, že primárnu pozornosť si zaslúži profesionálny šport. Preto nie je potrebné legislatívne upravovať, ak vôbec, obe oblasti, ale upraviť vzťahy v profesionálnom športe.

V tejto súvislosti je na mieste spomenúť aj definíciu športu Rady Európy obsiahnutej v Bielej knihe o športe z roku 2007, kde sa používa vymedzenie pojmu šport ako všetky formy telesných aktivít, ktoré prostredníctvom príležitostnej alebo organizovanej účasti vedú k preukazovaniu alebo zvyšovaniu telesnej zdatnosti a duševnej pohody, formujú sociálne väzby alebo umožňujú dosahovať výsledky v súťažiach na všetkých úrovniach^[9]. Skupinou spoločenských vzťahov spojených so športovou činnosťou a športom, a teda hlavne profesionálnym športom a športovou činnosťou, sú pochopiteľne právne vzťahy s nimi súvisiace.

Tradičnou argumentáciou proti uznaniu športového práva ako samostatného právneho odboru je tvrdenie, že sa jedná o prierezovú právnu úpravu športových vzťahov, ktorá patrí do pôsobnosti jednotlivých tradičných právnych disciplín ako občianske, obchodné, trestné právo, atď.^[10] Proti tomuto argumentu sa ťažko hľadá jednoznačne presvedčivá argumentácia na obhajobu. Avšak takýmto

pohľadom by sme dokázali tvrdiť, že aj na obchodné právo možno nazerať ako na úpravu vzťahov podnikateľov, ktoré patria do pôsobnosti občianskeho zákonníka. Táto premisa je samozrejme veľmi zjednodušená. No potom aj na športové právo možno pozeráť ako na vzťahy športovcov a športových organizácií patriacich do pôsobnosti občianskeho práva. Netreba pri tom všetkom ale zabúdať, že ak by bolo považované za akýsi prierez, tak ak by sa opomenulo nazeranie na tieto vzťahy prostredníctvom špecifickosti športovej činnosti, nie je možná šablónovitá aplikácia ustanovení jednotlivých právnych disciplín.

Ako argumentom za existenciu alebo formovanie športového práva môžeme použiť názor Piteka, že existencia právnych noriem týkajúcich sa športového práva zakladá povahu športového práva ako samostatné právneho odvetvia predovšetkým existenciou právnych noriem týkajúcich sa športu, dikciou z primárneho práva EÚ, konkrétne článku 165 Hlavy XII Zmluvy o fungovaní európskej únie, kde sa uvádza „Únia prispieva k podpore európskych záležitostí týkajúcich sa športu, pričom zohľadňuje jeho osobitnú povahu, jeho štruktúry založené na dobrovoľnosti, ako aj jeho spoločenskú a vzdelávaciu úlohu.“, judikatúrou Európskeho súdneho dvora, zásadným významom interných právnych noriem národných športových zväzov, ktoré upravujú fungovanie osobitosti športu na konkrétnom športovom zväze a obsahujú zásadný význam pre fungovanie daného športu.^[11]

II. Normy a predpisy športového práva

Ďalším argumentom proti uznaniu a existencii športového práva, ktorý sa používa v slovenskom prostredí, je názor autora Prusáka, že stanov športových organizácií nespĺňajú znaky uznávanej definície práva ako súboru právnych noriem v štátom stanovenej alebo uznanej norme vynútiteľných štátom.^[12] Treba podotknúť, že stanov organizácií v zmysle chápania stanov právnických osôb slúžia na organizačné zabezpečenie chodu organizácií. Sú to vnútorné predpisy právnických osôb, ktoré nepredstavujú normy v právnom zmysle. Do úvahy však potom ďalej prichádzajú aj pravidlá hry jednotlivých športových odvetví a iné vnútorné predpisy, ktorými sa upravujú vzťahy súvisiace so športovou činnosťou, ktoré taktiež nespĺňajú znaky štátom uznaných právnych noriem.

Tu je vhodné pripomenúť, že právne normy sú všeobecne záväzné pravidlá ľudského správania, stanovené alebo uznané štátom, prípadne medzinárodným spoločenstvom štátov, ktorých porušenie štát sankcionuje, alebo teda štátmi vytvorené medzinárodné inštitúcie.^[13] Týmto normám chýbajú niektoré základné znaky ako všeobecnosť či formálna určitosť. Taktiež nevytvárajú ucelený právny predpis ako súbor právnych noriem obsahujúcich dané pravidlá správania sa. Vytvárajú iba interné normatívne právne akty, ktoré nie sú prameňmi práva napriek tomu, že majú normatívny charakter. Sú záväzné iba pre osoby, ktoré sú na základe zákona účastníkom určitého právneho vzťahu, ktorého sa týkajú.

Ak by sme sa pozreli napríklad na stanov, tak tie sú vo všeobecnosti normatívne právne akty prameňom pracovného práva, pretože sú vydávané zamestnávateľom z dôvodu stanovenia podmienok a organizácie práce pre zamestnancov. Zákonné splnomocnenie na vydávanie týchto predpisov je vymedzené ustanoveniami predovšetkým zákonníka práce, ale môže byť vymedzené aj inými právnymi predpismi. Aj keď teda nepatria medzi právne normy či predpisy, nemožno tvrdiť, že spoločenské vzťahy reguluje iba právo. Naopak, vedľa práva existujú aj ďalšie normatívne systémy predstavujúce vo svojom súhrne určitý normatívny poriadok spoločnosti, zahrňujúci popri právnych normách aj normy morálne,

náboženské, zvykové, politické, ekonomické, športové a ďalšie iné normy.^[14] A práve športové normy, ako pravidlá hry jednotlivých odvetví, predstavujú tieto normatívne systémy.

Netreba ale zabúdať, že šport je upravený vo viacerých právnych prameňoch a teda formou všeobecne záväzných právnych predpisov. Nemôžeme teda tvrdiť, že šport je upravený iba internými normatívnymi právnymi aktami. Preto opierať neexistenciu športového práva len o tvrdenie, že stanovy nemajú znaky uznávanej definície práva ako súboru právnych noriem v štátom stanovenej alebo uznanej norme vynútiteľných štátom, nie je podľa nášho názoru úplne správne.

Oblasť športu bola aj v minulosti upravená v rozličných zákonoch ako napríklad v zákone č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre a v zákone č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a v špecializovanom predpise v zákone č. 226/1994 Z. z. o používaní a ochrane olympijskej symboliky a Slovenskom olympijskom výbore či v zákone č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.^[15] Tieto boli takpovediac nahradené zákonom o športe. V právnom poriadku ale nájdeme ešte množstvo ďalších predpisov, ktoré sa dotýkajú, resp. priamo alebo nepriamo ovplyvňujú úpravu športu.

V českom právnom poriadku napríklad o takomto členení prakticky nemožno uvažovať. V podstate právne predpisy čisto zamerané iba na šport sú zákon č. 115/2001 Sb. o podpore športu v znení neskorších predpisov a zákon č. 60/2000 Sb. o ochrane olympijských symbolik v znení neskorších predpisov. Ako uvádza autor Sup, prakticky jediným českým právnym predpisom, ktorý by zniesol prísnejšie kritériá špeciálneho športovoprávneho predpisu je zákon o podpore športu.^[16] Môžeme teda konštatovať, že v českom prostredí abscentuje ucelený právny predpis, ktorý by upravoval tie najzákladnejšie otázky športu.

Odhliadnuc od toho, či sa v právnom poriadku nachádza alebo nenachádza ucelený predpis, alebo či ho možno označiť za športovoprávny predpis alebo nie, právo v športe je upravené právnymi normami a predpismi, ktoré spĺňajú znaky podľa teórie práva. Je nepopierateľné, že mnohé normatívne akty, ktoré ovplyvňujú šport, jeho organizáciu, pravidlá a mnohé iné vzťahy nemajú právnou vedou priznanú povahu. Na druhej strane to nie je ani nutné, aby túto povahu mali. Športové prostredie v niektorých otázkach nie je potrebné, aby bolo štátom regulované, nakoľko je schopné si upraviť pravidlá vlastnými organizáciami, či na národnej alebo medzinárodnej úrovni.

Záver

Cieľom tohto článku bolo potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu športového práva a to z pohľadu teórie práva. Konkrétne, či sa jedná o samostatné právne odvetvie, potvrdiť alebo vyvrátiť jednotlivé názory na samostatnosť športového práva.

Táto úloha nie je vôbec ľahká. Tak ako sme uviedli, existuje množstvo autorov a názorov, ktoré prezentujú argumenty proti samostatnosti športového práva. Na druhej strane taktiež existujú odborníci, ktorí sa za športové právo prihovárajú. Preto sme sa pokúsili o formulovanie vlastného názoru, predovšetkým po tom, ako bol prijatý zákon o športe, a tým sa otvorila možnosť prehodnotiť pohľad na túto oblasť.

V prvom rade bolo potrebné pozrieť sa na športové právo prostredníctvom teórie práva, ktorá ponúka odpovede na to, čo je právo, čo sú právne normy a právne predpisy. Odpovede na tieto otázky potom

umožnili zhodnotiť existenciu športového práva ako samostatného odvetvia. Na základe krátkeho rozboru bolo možné dospieť k záveru, že športové právo je možné podľa právnej vedy charakterizovať ako vznikajúce samostatné odvetvie. Čo sa týka otázky samostatnosti na základe jedného uceleného predpisu, tak všetky vzťahy súvisiace so športom ani nie je potrebné jednotne upraviť v rámci uceleného právneho predpisu. Typickým príkladom môžu byť pravidlá hry jednotlivých športových oblastí alebo fungovanie športových organizácií. Národné alebo medzinárodné organizácie sú schopné upravovať vlastné pravidlá a rôznymi predpismi zaväzovať svojich členov, ktorými sú nielen právnické osoby.

V konečnom dôsledku, ale právnymi predpismi je upravená aj oblasť športu, čo potvrdzuje prijatie samostatného zákona o športe v slovenskom právnom prostredí, a tým dáva odpoveď na otázku položenú v úvode. Športové právo nie je možné považovať za odvetvie tak, ako chápeme iné právne odvetvia. Avšak aj keď ešte nie je, tak možno konštatovať, že sa samostatným odvetvím práva pomaly stáva.

Použité informačné zdroje

Biela kniha o športe zo dňa 11.7.2007. Dostupné z internetu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>

ČORBA, J. 2012. Obchodnoprávne a súťažnoprávne aspekty športu. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika. 2012. 200 s. ISBN 978-80-7097-994-5. Dostupné z: https://www.upjs.sk/public/media/1084/Zbornik_33.pdf

GÁBRIŠ, T. 2011. Športové právo. 1. vydanie. Bratislava : EUKÓDEX, s. r. o., 2011. 544 s. ISBN 978-80-89447-52-7

KUKLÍK, J. Existuje sportovní právo? In: Sportovní právo. Praha: Auditorium. 2012. 15 s. ISBN 978-80-87284-28-5

MAISNER, M. DOUBRAVA, P. JANÁK, J. VLACHOVÁ, B. DOMBROVSKÁ, M. 2019. Základy sportovního práva. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2019, 156 s. ISBN 978-80-7400-744-6

PITEK, L. Stáva sa športové právo samostatným právnym odvetvím? Magister Officiorum [online]. číslo: 3. 2015. Dostupné z internetu: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/stava-sa-sportove-pravo-samostatnym-pravnym-odvetvim.htm>

SUP, M. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávnické prameny pravidel chování sportovce. In: Sportovní právo. Praha: Auditorium. 2012. 57 s. ISBN 978-80-87284-28-5

ŠTEVČEK, M. GÁBRIŠ, T. 2015. Zmluvné vzťahy športovcov a športových organizácií – koncept nových vzťahov v športe? Magister Officiorum [online]. číslo: 3. 2015. Dostupné z internetu: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/zmluvne-vztahy-sportovcov-a-sportovych-organizacii-koncept-novych-vztahov-v-sporte.htm>

VEČEŘA, M. GERLOCH, A. SCHLOSSER, H. BERAN, K. RUDENKO, S. Teória práva. 2. rozšírené a doplnené vydanie, Bratislavská vysoká škola práva, Poradca podnikateľa, spol. s r.o. Bratislava, 2008, s. 15. ISBN 978-80-89363-21-6

Poznámky pod čiarou

[1] KUKLÍK, J. Existuje športovní právo? In: Športovní právo. Praha: Auditorium. 2012. 11 s. ISBN 978-80-87284-28-5

[2] MAISNER, M. DOUBRAVA, P. JANÁK, J. VLACHOVÁ, B. DOMBROVSKÁ, M. Základy športovního práva. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1. ISBN 978-80-7400-744-6

[3] KUKLÍK, J. Existuje športovní právo? In: Športovní právo. Praha: Auditorium. 2012. 15 s. ISBN 978-80-87284-28-5

[4] VEČEŘA, M. GERLOCH, A. SCHLOSSER, H. BERAN, K. RUDENKO, S. Teória práva. 2. rozšírené a doplnené vydanie, Bratislavská vysoká škola práva, Poradca podnikateľa, spol. s r.o. Bratislava, 2008, s. 136. ISBN978-80-89363-21-6

[5] Tamtiež. s. 136.

[6] PITEK, L. Stáva sa športové právo samostatným právnym odvetvím? Magister Officiorum [online]. číslo: 3. 2015. Dostupné z internetu: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/stava-sa-sportove-pravo-samostatnym-pravnym-odvetvim.htm>

[7] VEČEŘA, M. GERLOCH, A. SCHLOSSER, H. BERAN, K. RUDENKO, S. Teória práva. 2. rozšírené a doplnené vydanie, Bratislavská vysoká škola práva, Poradca podnikateľa, spol. s r.o. Bratislava, 2008, s. 134. ISBN978-80-89363-21-6

[8] ČORBA, J. Obchodnoprávne a súťažnoprávne aspekty športu. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika. 2012. 9 s. ISBN 978-80-7097-994-5.

[9] Biela kniha o športe zo dňa 11.7.2007. Dostupné z internetu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>

[10] GÁBRIŠ, T. Športové právo. 1. vydanie. Bratislava : EUKÓDEX, s. r. o., 2011. s. 25. ISBN 978-80-89447-52-7

[11] PITEK, L. Stáva sa športové právo samostatným právnym odvetvím? Magister Officiorum [online]. číslo: 3. 2015. Dostupné z internetu: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/stava-sa-sportove-pravo-samostatnym-pravnym-odvetvim.htm>

[12] GÁBRIŠ, T. Športové právo. 1. vydanie. Bratislava : EUKÓDEX, s. r. o., 2011. s. 24. ISBN 978-80-89447-52-7

[13] VEČEŘA, M. GERLOCH, A. SCHLOSSER, H. BERAN, K. RUDENKO, S. Teória práva. 2. rozšírené a doplnené vydanie, Bratislavská vysoká škola práva, Poradca podnikateľa, spol. s r.o. Bratislava, 2008, s. 36. ISBN978-80-89363-21-6

[14] VEČEŘA, M. GERLOCH, A. SCHLOSSER, H. BERAN, K. RUDENKO, S. Teória práva. 2. rozšírené a doplnené vydanie, Bratislavská vysoká škola práva, Poradca podnikateľa, spol. s r.o. Bratislava, 2008, s. 15. ISBN978-80-89363-21-6

[\[15\]](#) GÁBRIŠ, T. Športové právo. 1. vydanie. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o. 2011. 30 s. ISBN 978-80-89447-52-7

[\[16\]](#) SUP, M. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávnické prameny pravidel chování sportovce. In: Sportovní právo. Praha: Auditorium. 2012. 57 s. ISBN 978-80-87284-28-5